

Naujienu Antroji Dalis

NR. 850

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXIII METAI

Dienų skeveldros

I.

Ir ko čia palinkėti 80 metų suėjusiam Antanui Krutuliu? Tur būt, trumpai drūtai: — kad maskoliaus nei padujų neliktų!

Kovai už tautos laisvę grūdin-tas vyras: čia 1905 m. revoliuci-ja, čia rusų imperijai betraš-kančiam kareivių ir karininkų, aiš-ku, lietuvių suvažiavimas Smo-lenske, čia talka į Lietuvą be-grįžtantiems Minske, čia pats su sanitarinės pagalbos draugijos ligonine į Vilnių kaip steigėjas (ir ilgametis valdybos narys) be-grįžtas.

Rusų pakeitė jo brolis — sla-vas lenkas, ir vėl kova, kova tik-int į jos prasmę ir sėkmingū-mą. Mokytojas ir įvairių orga-nizacijų steigėjas, ir pats dir-bantis kur nėra užvado. Bet pervis dainą pamėgęs. Ilgus metus vadovavo Vytauto gimna-zijos chorui Vilniuje. Kas dai-na, jei tik iškilnių proga! Jis su choru vasaros metu iš mies-telio į miestelį, kad daugiau gir-dėtų, kad daugiau nepalūžtų tikėjime rytojun. Jis, Antanas Krutulys, Vaidilos teatro suma-nytojas. Beje, be Varpo choro, dar ir subūrė, ir vadovavo Rau-dos chorui.

1940 m. buvo Vilniaus bur-mistras. Kur čia jo darbų plo-tus bešminės! Sovietų okupa-cijai vėl įsiveržus grįžo mokyto-jauti, šįkart Vilniaus muzikos mokykloje. A. Krutulys, be ki-ta ko, paruošė pirmąjį lietuvių muzikos vardyną.

Norėtusi A. Krutulį pasveikin-ti kaip šefą, jis keletą metų bu-vo "Vilniaus žodžio" redakcijos šefas. Ir per tą laiką, be šypse-nos, nieko kito neteko patirti. Ir ko čia palinkėti?!

II.

Atsitiktinai į rankas pakliuvo sena, sena nuotrauka, gana greit prieš 30 metų daryta. Se-niems vilniečiams veidai pažįs-tami. Bet visiem kitiems pridė-siu "komentarų". Sėdi (iš kai-rės) rašytoja ir aktorė M. Kri-

nickaitė, Antanas Krutulys, F. Bortkevičienė, J. Latvys. Stov-i: adv. Andrenas, dr. J. Morkus, St. Sulija, V. Žilėnas, J. Cicėnas ir V. Čepulytė.

Tai "Vilniaus žodžio" redak-cija ir Kultūros draugijos valdy-bos nariai su Svečiu iš Nepri-klausomosios — su "Lietuvos žinių" F. Bortkevičiene.

III.

Su minčių srautu į atmini-mą grįžta tylusis — ramusis Je-ruzalės priemiestis Vilniuje. Kryžkelėj, kur keliai išsiskirsto į Verkius, Riešę, Žaliuosius eže-rus, jei iš miesto keliautum, po kairei šisynė buvo A. Krutulio ūkis. Kadaisė dr. D. Alseikos. Kai daktaras ūkį likvidavo, per-pirko. Kas sekmadienis nuo ankstyvo pavasario iki kone iš-žiemų ten, būdavo, suvažiuo-jam A. Krutulio aplankyti, o ge-riau sakant — draugėj pasibūti. Ne tik kairė, bet atvažiuodavo ir tautininkų, ir kr. demokratų. Vis buvę mokiniai ir jo bičiuliai, kaip antai farmaceutas Narbu-tas, P. Karazija ir kt.

Be kitų, valandai, kitai užsuk-davo ir dr. Pranas Ancevičius. Ties šia pavarde susimąstymas. Tai juk mūsų, emigrantų, pirm-takas! Jis tremties kelią pradė-jo 1927 m. Gal kas pasakys, kad netoli emigravo. Bet — buvo priverstas emigruoti, neteko gimtosios žemės po kojų, pradė-tas mokslas ir svajonės sudužo, ir viską vėl iš naujo! Dr. P. A. nebėra gyvųjų tarpe. Daugis jį mėgo smerkti, daugis šaipėsi, ir patys nežinodami, kad šaiposi iš savęs. Emigracija yra emigra-cija, kai netenkama savo tėviš-kės, savo veikimo erdvės. Gal su laiku kas nors įžvelgs į Tau-ragės sukilimą, į vadinamą Pleč-kaitininkų sąjūdį ir padarys tei-singas be aistrų, išvadas. Sako, dr. P. A. sulaužęs Tumui - Vaiž-gantui duotą žodį, kad į politiką nebesikišiąs. Dr. P. A. sakėsi to-kio žodžio nedavęs. O kas paga-lian, jeigu ir būtų davęs, tik at-

(Nukelta į 2 psl.)

SENOJI RYGA

Gunars Krolls linoleumo raizynas latvių iliustruotame mėnesiniame žurnale "Liesma" vaizduoja Rygos senamiestį sėdinčio praamžio pavidale, su miesto raktais rankose ir Petro bažnyčios bokšto gaidžių ant peties. Aplinkui iš-braižyti kai kurie istoriškieji senamiestio pastatai.

J. GLEMŽA - ĖJAU KARTU SU KRAŠTO KŪRYBINE BANGA

(J. Glemžos pareiškimas jo 80 m. amž. sukakties proga)

Nejučiuomis atėjo 80 metų. Nelaukiau... ir man atrodo, lyg toks garbingas, bet ir senyvas amžius liečia ne mane, o kitą Glemžą. Bet tenka pasiduoti metrikai ir nenoromis susitai-kyti su senio titulu.

Mesti ilgesnį žvilgsnį į praeitį dar nepasirošiau.

Praeitis — dar atskirų svar-besnių įvykių ar laikotarpių iš-gyvenimas.

Man teko pergyventi tris ka-rus ir daug revoliucijų ir kito-kių visuomeninių sukrėtimų. Įdomiausias laikotarpis buvo 1919 — 1940 metai.

Po I-jo pasaulinio karo ir re-voliucijų, sugrįžus į jau Nepri-

klausomą Lietuvą, teko tuoj įsi-jungti į administracinį darbą. Karininkų ir karo valdininkų mobilizacijoje buvau pašauktas į karo tarnybą, bet paliktas dirb-ti Tiekimo ir Maitinimo minis-terijoje, kuri turėjo aprūpinti besitraukiančią iš Lietuvos vo-kiečių kariuomenę ir besiku-riančią Lietuvos kariuomenę. Darbo sąlygos buvo labai sun-kios, nes gyventojams, o ypač miestelėnams ir blogesnių žemių kaimo gyventojams trūko maisto. Mano ministras a.a. prof. St. Kairys savo atsiminimuose "Tau Lietuva" mini tą sunkų laikotarpį.

Išdas buvo tuščias. Teko eiti rekvizicijų keliu ir po eilės me-tų vokiečių rekvizicijų vesti jas ir savai vyriausybei. Rekvizici-joms vykdyti buvo ieškoma su-prantamų būdų ir pirmoje eilė-je buvo siekiama susipratimo su savivaldybėmis, kad būtų visiš-ka visuomeninė kontrolė. Čia negaliu pagarbiai nepaminėti kitų rekvizicijų įstatymo auto-rių. Tai buvo žemės ūkio De-partamento dir. agr. prof. Jonas Aleksa ir Vidaus Reikalų Min. teisininkas dir. Zigmas Starkus. Jie abu savo gyvenimą baigė Si-bire.

Padėtis palengvėjo, kai liepos m. pabaigoje iš JAV į Liepoją atėjo riebalų, miltų, cukraus

(Nukelta į 2 psl.)

Sėdi (iš kairės) rašytoja ir aktorė M. Krinickaitė, Antanas Krutulys, F. Bortkevičienė, J. Latvys. Stov-i: adv. Andrenas, dr. J. Morkus, St. Sulija, V. Žilėnas, J. Cicėnas ir V. Čepulytė.

LIETUVIAI PO LENKAIS

Kaip mažai čia žinome apie Lietuvos dalį
Suvalkų Trikampyje

Po penkerių metų laidos teko gauti pirmuosius Lenkijos lietuvių Varšuvoje leidžiamo periodinio laikraščio "Aušra" numerius.

"Aušra", aišku, priklauso nuo bendrų sąlygų, viešpatuojančių anapus "geležinės uždangos", tačiau satelitas ir "broliška terbinė respublika" yra ryškiai skirtingos sąvokos. Kai po maskolių — burliokų batu betarpiškai paminta Lietuva negali nei verkėti nei juoktis be Maskvos namiestininkų leidimo, "Liaudies Lenkijoje" turint reikalus su savaisiais komunistais vis tiek "dialogas" yra žmoniškesnis. Tą skirtumą aiškiai mato ir spaudoje. Gana tik palyginti po 25 metų Maskvos ukažus tebekopijuojantį okupuotos Lietuvos oficiozą "Tiesą" su Lenkijos ribose likusių lietuvių organu "Aušra", kur duoklė, be abejo, atiduodama savo ponams valdovams, bet gana plati dirva paliekama saviems lietuviškiems tautiniams, visuomeniniams bei kultūrinėms reikalams.

Reikia stebėtis, kaip iki šiol tiek mažai Amerikos Lietuva tesidomėjo savo brolių-sesių gyvenimu po "baltuoju aru". Tuo tragišku nesidomėjimu galima išaiškinti ir kun. Ben. Suginčio fiasko, kuriam per eilę metų nepavyko suorganizuoti daugiau, kai vos vieną ratelį Punsko lietuvių gimnazijai paremti.

Čia patiekiami ištraukos iš šito šiomis dienomis gauto "Aušros" nr. 10 (1966 m. lapkr. mėn.):

"Aušros" mažasis 10
numeris jubiliejus

Varšuvoje nuo 1960 metų leidžiamo Lenkijoje lietuvių periodinio laikraščio 10 nr. įžangoje, šio laikraščio leidėja, Lenkijos Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugija rašo:

Imame į rankas 10-tąjį "Aušros" numerį. Šis mažytis jubiliejus liepia mums truputį susimąstyti ir kai ką prisiminti.

10 numeris tai nedaug. Bet "Aušra" per tą palyginti trumpą laiką daugeliui Lenkijos lietuvių spėjo pasidaryti būtinu dalyku. Pirmas numeris pasirodė 1960 m. Tai buvo proginis laikraštis, kurio redaktorai tada nedaug žinojo apie laikraščio gavėją — skaitytoją. Tai buvo tartum eksperimentinis mūsų laikraščio numeris. Greit betgi pasirodė, kad lietuviai labai noriai skaito apie savo reikalus sava gimtąja kalba, nori skaityti laikraštį, kurį patys redaguoja. Obiektyvūs sunkumai neleido dažniau leisti "Aušrą", todėl po beveik 6 metų laikraščio gyvenimo, galime patiekti savo skaitytojams vos 10-tąjį numerį.

Tie iki šiol išėję numeriai savo paskirtį tikriausiai atliko. "Aušra" tapo "Lenkijoje gyve-

nančio lietuvių balsu. Informavo savo skaitytojus apie svarbiausias kasdieninio gyvenimo problemas. Seinų krašto ūkininkams davė profesinių patarimų, mokytojus supažindindavo su Lenkijos ir Tarybų Lietuvos kultūriniais įvykiais, mokykliniam jaunimui davė progos išmėginti savo literatūrinius gabumus, visiems buvo jų pačių spaudos organu.

Baltstogės vaivadijos sveikinimas

Kad "liaudies" Lenkija nėra tas pats, kas buvo "endekų" Lenkija, rodo, kad ir sekantis Baltstogės SLDP (deja, nepavyko išsiaiškinti, kokios įstaigos ar organizacijos pavadinimą šios pirmosios raidės reiškia) sveikinimas "Aušrai" su jos "mažuoju jubiliejumi".

Ryšium su artėjančia penkerių metų Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Centro Valdybos Lenkijoje "Aušros" laikraščio sukaktimi, perduodu nuoširdžius įvertinimo žodžius Redakcijos Kolektyvui už jo pastangas vystant kultūros ir švietimo darbą lietuvių tautinės mažumos tarpe ir linkiu tolimesnių dar didesnių pasiekimų toje srityje.

I-asis SLDP Baltstogės
Vaivadijos Komiteto
Sekretorius
A. Laszewicz
1965 m. III. 27

VARŠUVOS LIETUVIŲ SAVITARPIO PAŠALPOS DRAUGIJA

Alf. Lukošius "Aušros" 10 nr. aprašo Varšuvos Lietuvių Savitarpio Pašalpos Draugijos istoriją, kuri, be abejo, bus naudinga ir Amerikos lietuviams prisiminti, jei ir kada kur kitur buvo skaitė:

1904 metų rudenį Varšuvoje gyvenantys lietuviai iš iniciatyvos dailininko A. Varno ir V. Paliukaičio sukūrė Varšuvos lietuvių savitarpio pašalpos draugiją, kurios tikslas buvo suburti Varšuvoje gyvenančius lietuvius ir paremti Varšuvoje studijuojančius lietuvių studentus. Svarbiausias tikslas tos draugijos buvo supažinti Varšuvos lietuvių inteligentiją su lietuvių kultūra. Tuo metu buvo atjauciama pradžia revoliucijos. Varšuvos socialistai ruošė sukilimą prieš carą. Lietuvių inteligentija Varšuvoje nelaukė sudėjusi rankas, bet kartu su lenkų draugais prisidėjo prie 1905 metų sukilimo.

Draugija turėjo gražų chorą iš iniciatyvos Palukaičio ir Čiurlionio, kuris buvo baigęs Varšuvos konservatoriją ir kaip gabus muzikas ir kompozitorius vedė chorą. Renkant dainininkes į chorą nebuvo pakankamai lietuvių, tada V. Palukaitis surado norinčių lietuviškai dainuoti lenkaičių, kurios taip uoliai mokėsi lietuviškų dainų ir taip pamėgo jas, kad dainavo kaip lie-

IŠ PUNSKO LIETUVIŲ GIMNAZIJOS

Mokytojų kambaryje Punsko mokykloje
Nuotr. H. Gržeda

tuvaitės. 1908 m. atvykęs į Varšuvą gyventi Ksaveras Sakalauskas Vanagėlis, kaip didelis lietuvių patrijotas ir poetas, dar labiau suaktyvino draugijos veiklą ir vėliau tapo jos vadovu.

Alf. Lukošius

"Aušra" turi ir mokslą einančiam lietuvių jaunimui, paskutiniame puslapyje, skyrelį, pavadintą "Aušrelė", kurios šiame nr. yra Onutės-Marytės Agurkytės, Punsko lietuvių gimnazijos antriems metams pasilikusios VII klasės mokinės skundas, antrašte "Blogo antramečiui", taip pat VII klasės mokinės Birutės Pajaujytės, Kalinavo kaime, Punsko valsčiuje, užrašytas Onos Gelažienės pasakojimas "Kvailas prašymas", VI klasės mokinės Onutės Paplauskaitės eilėraštis "Sapnas", Juozo Gavėno "Kakaricku", ir Rimo Samulevičiaus "Pora kaip tvora", kurią čia ir perteikiame:

PORA KAIP TVORA

Varlės loja,
Šunys kurkia,
Katė kriukši,
Paršas murkia.
Šiandien, mat,
Lapės vestuvės,
Žuvis čirškia ant keptuvės.
O jaunikis — drimblavilkas,
Jis laputės pasiilgęs.
Į ją žiūri ir žvairuoja,
Ir iš meilės uždainuoja.
Lapė bara pilką kvailį,
Stukteli koja per kailį.

— Oi lapute, oi širdele,
Be tavęs man kaulus gelia.
Per tavę man kailį skauda...
Atsilyginsiu už skriaudą.
— Kur aš dėsiu tokį kvailį?
Tuoj pakeiski savo kailį!
— Oi lapute, patarėja,
Tu — tikra man geradėja.
Tad iškiški tu liežuvį,
Duosiu paragaut žuvį.

Vilkas kailį seną metė.
Lapė liežuvėlį kratė:
— Oi, per tavo galvą pliką
Man liežutis štai nupliko.
Ir atrėžė lapei vilkas:
— Mano kailis nebe pilkas

Per tavę, lapute, kvailę
Aš turiu raudoną kailį.
Kol viens kitą išmėgino,
Išlingavo ir kaimynai.
Bus iš judviejų pora,
(Pabaiga 5 psl.)

SPECIALIAI Į LIETUVĄ ITALIŠKI NAILONINIAI LIETPALČIAI

Jie yra tokie, kokių reikia jūsų giminaičiams. Mūsų "Lilion" Nylon lietpalčiai yra specialiai mums Italijoje pagaminti iš 100% Nylon. Jie yra populiariausia ir vertingiausia dovana Lietuvoje. Jie yra verti mažiausia 10 Rublių už dolerį.

SPECIALUS INR \$36.30
2 itališki nailoniniai lietpalčiai vyriški ar moteriški juodos, tamsiai mėlynos, žalos ar rudos spalvos.
Į šią kainą viskas yra įskaityta. Jūsų giminaičiai nieko nemoka. Pristatymo laikas 4-5 savaites.

Pristatymas garantuotas.
Pasirašyti kvitai bus pristatyti.
Užsisakykite dabar.
Užsisakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
New York, N. Y. 10010

Katalogai gaunami veltui.

GERA NAUJIENA

ALSS Literatūros Fondas savo leidinių kainas sumažino:
St. Kairio LIETUVA BUDO ir TAU, LIETUVA —
dabar po \$2.00
K. Bielinio DIENOJANT ir PENKTIEJI METAI —
dabar po \$2.00
TERORO ir VERGIJOS IMPERIJA SOVIETŲ RUSIJA po 75 ct.
Kreiptis į vietos lietuviškų knygų platintojus.

(Atkelta iš 4-to psl.)

Kaip suirusi tvora.

Samulevičius Rimas,
VI kl. mokinys**LIETUVIŲ DAILĖS PARODA
VARŠUVOS LIETUVIŲ
DRAUGIJŲ**

K. Svainovskis, pats dailininkas, "Aušros" 10 nr. aprašo Varšuvoje praeitą vasarą įvykusią lietuvių dailės kūrinių parodą:

"Nuo balandžio 21 iki gegužės 7 LVKD, Varšuvos Skyriaus patalpose įvyko antroji jau iš eilės paroda. Pirmąją parodą Draugija buvo suorganizavus 1961 m., buvo ji tada iš Varšuvos perkelta į Seinus. Joje vyravo liaudies meno eksponatai, gauti iš Seinų apskritys, daugiausia iš Punsko, nuo pačių liaudies kūrėjų. Išstatytos buvo taip pat knygos ir plastiniai St. Gaidos bei mano darbai. Antroji, nauja paroda tapo dar didesniu ir svarbesniu įvykiu Lietuvių Draugijos kultūriniame gyvenime. Joje pasistengta duoti daug platesnę meno kūrybos apžvalgą. Parodėme labai gerai atliktas žinomų lietuvių plastikų ir liaudies meno, lietuvių literatūros kūrinius, išverstus į lenkų kalbą.

Suminėjęs M. K. Čiurlionio, K. S. Sklėriaus, Vyt. Jurkūno, Albinos Makūnaitės parodoje parodytas kūrinių reprodukcijas, Svainovskis priduria:

Parodoje buvo išstatyti ir kitų autorių darbai. Jiems būdinga plati kūrybinė skalė, ypač knygy ilustravime su daugfigūrinėmis teminėmis kompozicijomis. Šie menininkai sukūrė daug labai vykusių knyginėjų iliustracijų pav. S. Krasauskas, R. Gibavičius, A. Tarabilda ir temperos tapytojas K. Šimonis. Parodoje teko ir man dalyvauti.

**LIETUVIAI
TARPTAUTINIAME
MUZIKOS FESTIVALyje**

Varšuvoje vyko Tarptautinis Šiolaikinės Muzikos Festivalis — "Varšuvos Ruduo". Šio festivalio rėmuose Filharmonijos salėje pasirodė Lietuvių Kvartetas: Eugenijus Paulauskas — I smuikas, Kornelijus Kalinauskaitė — II smuikas, Jurgis Fledžinskas — altas ir Romualdas Kulišauskas — violončelė. Tai buvo vienintelis muzikų sąstatas, atstovaujantis Festivalyje Tarybų Sąjungą. Kvartetas atliko Juozo Gruodžio styginį kvartetą d-moll, Juliaus Juzeliūno pirmąjį styginį kvartetą ir Dimitro Šostakovičiaus I ir IV styginius kvartetus. Lenkijos lietuviams ir Lietuvos bičiuliams šis koncertas nepaprastai patiko. Žinomas lenkų kritikas — muzikologas Zdzislaw Sierpinski dienraštyje "Zycie Warszawy" t. k. rašė: "Susilaukėme taip pat malonios ir netikėtos staigmenos: su patrauklia programa atvažiavo Lietuvių Kvartetas, kuris ypač stipriai užsirekomendavo Dimitro Šostakovičiaus I-jo ir IV-jo kvarteto atlikimu. Iš klausėme ir lietuvių kompozi-

torių Juozo Gruodžio ir Juliaus Juzeliūno kūrinių..." Kvartetas dalyvavo taip pat koncerte, kurį davė grįžtas per Varšuvą iš lietuvių kultūros dekados Erfute (VDR) Dainų ir šokių Ansamblis "Lietuva".

Birželio 5 dieną Vroclavo (vok. Breslaw) Ratelio patalpose suskambėjo lietuviškos dainos, kurias atvežė jauni turistai iš Lietuvos. Jie lankėsi Varšuvoje, Krokuvoje, Katoviuose, Zabze ir Vroclave.

Sveikinimo žodį pasakė Vroclavo LVKD (Lietuvių Visuomeninės Kultūros Dr-jos) pirmininkas Vytautas Markavičius, iš svečių pusės pasveikino Vroclavo Ratelio narius, Lietuvos Komjaunimo CK instruktorė E. Baltrūnaitė — "Džiaugiamės radę toli nuo tėvynės tokių malonių lietuvišką kamplejį Vroclave".

Po to sekė tradicinė kavutė, prie kurios skambėjo lietuviškos dainos. Dainavo svečiai, dainavo šeiminkai, bendrai buvo daug dainuota, pabaigai dainas pakeitė šokiais. Nors iš mūsų narių buvo daug senesnio amžiaus, bet šokyje to nieks nepastebėjo.

Pabaigai svečiai mus apdovanojo ženkliais ir kitais suvenyrais.

J. Pr.

M. SLUCKIO...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

(tėvas — buvęs vargonininkas, brolis — pritaęs prie buržuazinių nacionalistų). Kamanis pasitraukia iš aktyvių kovos pozicijų, egzistuoja, prisitaikydamas prie aplinkybių, tūnodamas savo kiauatė."

Taip patys komunistų partijos patikėtiniai, netgi pačiame partijos oficioze išryškino, ką Lietuvai davė rusų bolševikų primestoji "epocha": *minties nelaisvė*, kurioje mokslo tiesas nustato partijos dogmatikai, o mokslininko darbas priklauso nuo anketon patekusių duomenų apie jo tėvą ar brolių. Ir išryškino, kad su tokia epocha Lietuvos inteligentija nesutapo, todėl tik egzistuoja, taikosi prie aplinkybių ir tūno savo kiauatė. Tai ne paskiras reiškinys, o beveik visuotinis, nes, anot J. Lankučio, toki savo kiauatė tūnantieji žmonės, "kokių kasdien daug gali sutikti kiekviename name, troleibuse, krautuvėje".

(ELTA)

SIMFONINĖ OPERA

— Spėja, kad judviejų, kaip neseniai vedusių, gyvenimas yra vienas malonumas, kaip kokia gražiausia simfonija!

— Ne visai taip. Nuo to laiko, kai beibis gimė, yra labiau panašus į operą, su solo ir duetais, triukšmingomis avanscenomis ir ko ne kiekvieną naktį garsiais reikalavimais autoriui pasirodyti scenoje!

Svečiams susėdus prie stalo šeiminkė atsinešė skarą ir ja apklojo stiklinę vazą, kurioje plaukiojo auksinė žuvelė. Sve-

KAS ŽINOJO, KAD VROCLAVE LIETUVIŲ YRA?

"Vilnelės" ansamblio choras

Nuotr. Vyt. Leguso

čiams nustebusiomis akimis sekant, ką šeiminkė daro, ši paaiškino.

"Mano vyras nenori užgauti žuvelei širdies. Mat, mes pietų valgysime žuvi!!"

**Jeigu jūs siunčiate vietoj apmokamais
muitais siuntinius į U. S. S. R., jums kyla
sekantys klausimai:**

1. Kas yra GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.?
2. Kodėl ta įstaiga privilegija tiek daug klientų visose Jungtinėse Valstybėse?
3. Kaip GLOBE PARCEL SERVICE, Inc. padeda savo klientams.

Jūsų žiniai čia yra atsakymai:

1. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra firma pripažinta VNESH-POSYLTORG siųsti vietoj apmokamais muitais siuntinius į visas Sovietų Sąjungos vietas.
2. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. teikia savo klientams geriausių ir patikimiausių patarnavimų per paskutinius 37 metus, ko pasėkoje firmos klientų skaičius auga iš metų į metus.
3. a. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. supakuoja ir išsiunčia savo klientų siuntinius po 24 valandų nuo priėmimo.
b. Specialiai paruošti tarnautojai, kurie patikrina kiekvieno siuntinio turinį ir nustatė apmuitavimą.
c. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. duoda siuntiniams visokiais atvejais pilną siuntinio apdraudą.
d. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. pristato pasirašytą pakvitavimą kiekvienam siuntiniui.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra įgaliotasi priimti užsakymus Sovietų pagamintoms prekėms: automobiliams, šaldytuvams, televizijos aparatams, rūbams, batams, maistui ir t. t.

Jeigu jūs nebandėte mūsų patarnavimų — įsitikinkite! Aplankykite, arba susiriškite su vienu iš mūsų skyrių didesniuose U. S. A. miestuose, (kurie turi didelį pasirinkimą prekių jūsų patogumui) ir jūs turėsite daug naudos iš mūsų patirimo.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 WALNUT STREET, PHILADELPHIA, PA 19106

Tel. WA 5-3455

SKYRIA I:

PHILADELPHIA, PA. 19123
632 W. Gerard Avenue
WA 5-8878BALTIMORE 24, MD.
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374SO. BOSTON 27, MASS.
390 West Broadway
AN 8-9764CHICAGO 32, ILL.
4102 Archer Avenue
FR 6-6399BRANCH
CHICAGO 22, ILL.
2242 W. Chicago Avenue
BE 5-7788CLEVELAND, OHIO 44119
787 E. 185th St.
486-1836DETROIT 10, MICH.
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560ELIZABETH, N. J.
943 Elizabeth Avenue
EL 4-7068HAMTRAMCK 12, MICH.
11415 Jos-Campau Avenue
365-6350KANSAS CITY, KANSAS 66102
18 So. Bethany
AT 1-1757LOS ANGELES 26, CALIF.
3216 Sunset Blvd.
NO 5-9887VINELAND, N. J.
Parrish Hall
West Landis Avenue
609 — 691-8423MIAMI 37, FLA.
2755 Biscayne Blvd.
FR 9-8712MINNEAPOLIS 14, MINN.
217 E. Hennepin St.
FE 2-4908NEW BRITAIN, CONN. 06051
165 Hartford Avenue
225-3192OMAHA 7, NEBR.
5524 So. 32nd Street
731-8577PARMA, OHIO 44134
5432 State Road
749-3033PITTSBURGH 22, PA.
346 Third Avenue
GR 1-3712ROCHESTER 21, N. Y.
683 Hudson Avenue
BA 5-5923NEW YORK, N. Y. 10009
101 First Avenue
OR 4-3930SAN FRANCISCO 22, CALIF.
1236 — 9th Avenue
LO 4-7981SEATTLE, WASH. 98103
1512 N. 39th Street
ME 3-1853SPRINGFIELD, MASS.
1840 Main Street,
736-9636, RE 4-8354TRENTON, N. J.
730 Liberty Street
LY 9-9163

CENTRINĖ ĮSTAIGA NEW YORKE

220 Park Ave. South

New York, N. Y. 10003

Tel.: 212 — 982-8410

MEDUS STEBUKLINGAS VAISTAS IR MAISTAS

Mokslas pripažįsta, kad bitės, nors ir laukinis sutvėrimas, yra kultūringas. Bitė, ką tik gimusi, jau žino, ką reikia daryti, kada valyti, kitas penėti, korius siūti, medų nešti ar į karą stoti. Nereikia vadų, nereikia jokių įsakymų.

Lietuviai bites nuo seno laikė kaip ir kokių šventų sutvėrimu. Net ir kalboje nesako, kad bitės padvėsė ar išdvėsė, bet sako bitės mirė arba išmirė. Bičių medų naudojo ne tik kaip kokį skanumyną cukraus vietoje, bet taip pat kaip vaistą. Stipriai juo nusaldytą arbatą gėrė plaučių uždegimo gydymui, nudegusias vietas tepdavo grynu medum. Rožę gydant medus būdavo naudojamas grynas arba sumaišytas su kitomis medžiagomis, Gerklę gydant, būdavo geriamas dus ir juo tepama iš lauko. Sutinusias, nušalusias ar nuplikytas vietas juo gydydavo. Tokių ir kitokių receptų buvo begalės nuo trūkio ir drugio. Žinoma, medus tais atvejais būdavo maišomas su kitomis vaistinėmis žolėmis. Kartais naudodavo jį tokiems reikalams, kur, medus nieko nepadeda. Lietuvių Enciklopedijoje sakoma, kad medaus duodavo lenktynių arkliais, idant būtų ištvermingesni ir laimėtų lenktynes.

Be to, iš medaus darydavo gėrimą, midum vadinamą, kuris turi malonų skonį. Juo vašindavo svečius, ir ligoniams duodavo širdžiai ir kraujui stiprinti.

Anglas M. Brook savo staipsnyje "Medus — stebuklingas vaistas" rašo, kad medus yra senas stebuklingas vaistas. Jis turi vitaminų ir mineralų, kurie reikalingi sveikatai palaikyti, gydo sužeidimus, nudeginimus, užmuša bakterijas.

Moteriškė susižeidė ranką — sunkiai sužalojo dviejų pirštų odą. Vyras atsiminė senelio patarimą, aptepė žaizdą medumi ir aprišo. Kitą dieną perrašant pastebėta, kad žaizda laikosi švari, ir po trijų dienų užsitraukė nauja oda. Tai pastebėjęs, dr. M. Bulman pradėjęs naudoti medų Norfolkko ir Norwicho ligoninėse pagrindinėms operacijoms. Jis nejaudina, vaistingas, pigus, lengvai naudojamas, sterilizuojantis vaistas.

Amerikos bakteriologas dr. W. G. Sackett sako, kad į medų įdėtosis žiltinės bacilos išsilaiko tik 48 valandas, dezinfekcijos — 10 valandų. Kitų ligų, kaip peritricio ar pleuricicio, tik kelias dienas.

Viennas daktaras Vermonte, studijavęs žmonių gydymo metodus, rekomenduoja naudoti medų nuo nemigos, mešlungio, šlapimo ligų ir nudegimo. Nuo drugio gelbsti korių kramtymas. Kasdien du arbatiniai šaukštukai medaus, sumaišyti su tokia pat kiekiu

obuolių rūgšties, padeda sulaukti ilgo amžiaus.

M. Brok dar primena, kad prieš 2000 metų medų, kaip raktą į gyvenimą, rekomendavo graikų matematikas Pitagoras. Bet dar prieš jį buvo pastebėta, kad medus yra sveikatingas. Net graikų legenda sako, kad dievas Zeusas medų naudojęs. Indijoje tėvas gimusiam vaikui duoda medaus, kad jis gyventų sveikas ir sulauktų šimto metų.

Grožiui palaikyti taip pat vartojamas medus. Pamidorių sunka su žaliomis morkomis ir medum esąs natūralus metodas, naudojamas grožio klinikose.

Vien tik bitės moka medų gaminti, bet žmogus moderniais savo prietaisais — visokiais purkštuvais, ypač suduose, labai greitai užmuša bites.

Lietuviai iš seno žinojo, kad iš anksto galima numatyti, kada bitės spies. Sakydavo, kad motinėlė verkia tris dienas prieš spietimą. Šitai žinojo ir ne bitininkai, Man lankant bitininkų kursų, mokytojas irgi aiškino. Seniau nebuvo tai žinoma. Magnetofonas padėjo susekti tą paslaptį 1927 m. N. bitininkas įrašė tai juostelėn.

Anglai taip pat daro midų, jo ir vardas tas pats — "mead". Kaip tas mūsų midus pateko į Angliją — nėra žinoma. Mano paklaustas midaus žinovas negalėjo atsakyti, tik nurodė, kad vardas gautas iš Europos.

Pasiknisęs žodynuose, suradau, kad mūsų kaimynai vokiečiai midų vadina "Mel", o ne Honigwein, olandai "Mede". Čia aiškiai matyti, kad angliškas "mead" yra mūsų lietuvių žodis midus.

J. Sateikis

Kalėdų vaizdas Balstogėje

Dabar noriu pakalbėti apie praėjusias šventes.

Pas mus prieššventinis pirkimas taip pat buvo žymiai didesnis negu būna paprastu laikais. Krautuvės buvo perpildytos perkanciu žmonių; gatvėse daugybė vyrų ir moterų su pirkiniiais skubėjo į namus. Tarp pirkinių žymių vietų užėmė alkoholiniai gėrimai.

Daugelio krautuvų langai buvo papuošti su eglutėmis ir užrašais "Wesolych Swiąt". Miesto centre ir šiandien tebestovi didelė išpuošta eglutė, kuri vakarais iššviečiama.

Lenkijoje Kalėdų šventės švenčiamos dvi dienas ir tikrai švenčiamos. Kūčių vakarą apie 6 val. buvo uždaryti visi restoranai, visos kavinės, visi barai, jokių pasilinksminimų niekur nebuvo. Valgyti ir išgerti galėjo gauti tik geležinkelio stotyje.

Galvės buvo tuščios, kur ne

kur matėsi žmogus arba būreliais su nešliavomis vykstantieji pas gimines arba pažįstamus, prie autobusų sustojimo vietų. Pavieniai gyvenantieji buvo prisiglaudę prie šeimų. Aš buvau užprašytas šventes praleisti pa G. į Elk miestą, bet dėl tam tikrų išrokavimų nevažiavau.

Pirmąją Kalėdų dieną taip pat visos užėigos buvo uždarytos, išskyrus kelis barus, kur galėjo alaus išgerti ir pavalgyti. Vakare jokių viešų pasilinksminimų irgi nebuvo.

Bažnyčios buvo pilnos žmonių. Bažnyčios, kurios šiaip visomis dienomis yra atidarytos iki 7 — 8 val. vakaro, tarp Kūčių ir Kalėdų buvo atidarytos visą naktį.

Paskutinį švenčių vakarą jau vyko vieši pasilinksminimai. Turistiniame restorane susirinkusieji šoko beveik iki rytmečio.

Vakare prieš Naujus Metus visos užėigos buvo atidarytos, kaip visada būna šokiadieniai. Šokių salėse grojo muzika, susirinkusieji jai pritardami dainavo, o porelės šoko; 12 val. nakties mieste aidėjo šūviai. Šokiai salėse vyko iki rytmečio.

Naujų Metų dieną buvo atidaryti visi barai ir restoranai, ne taip kaip Kalėdų pirmąją dieną, kada nebuvo kur užėiti. Naujų Metų pirmąjį vakarą vėl linksminosi žmonės.

Amerikoje per radiją lenkiškų programų metu daugiausia girdėli polkų muziką, o čia Lenkijoje polkas galima išgirsti labai retai, o per radiją ir televiziją dažniausiai išgirsti arba naujos lenkiškos muzikos arba naujoviškus italų, prancūzų, USA kūrinius; dažnai duodama klasikinę muziką.

Švenčių proga televizija ir radijas davė labai gražias muzikales programas. Neblogas programos jie duoda ir šiaip kitom dienom.

Lenkijos kinnuose dažnai rodomi USA, prancūzų, italų, anglų, čekoslovakijos, Vengri-

Lietuviai televiijoje

(Atkelta iš 6-to psl.)

pagrojo Lietuva Mano ir Stoviu Aš Parymus.

Kazytė Brazdžionytė prieš kiekvieną pasirodymą savo gražiu akcentu ir tarme informavo žiūrovus. Be to, Kazytė yra gera deklamuoja. Jau daug kartų yra deklamavusi per radio, o taip pat keletą kartų ir per televiziją.

Balys Brazdžionis pravedė — pristatė spaudos apžvalgą, išvardino ir kai kuriuos laikraščius per televiziją parodė, būtent; pirmuosius, — Aušrą, Varpą, vėlesnius, — Lietuvos Žinias, XX Amžių, Lietuvos Aidą, Karį, Sibiro tremtinių Palik Ašaras Maskvoje, Marija, Gelbėk Mus, Tremties Mūsų Kelias, Žiburius, Mintį ir Šiapus Geležinės Uždangos, — Naujienas, Dirvą, Tėviškės Žiburius, Keleivį ir kt., o taip pat ir žurnalus.

Be to Brazdžionis priminė, kad neturi likti nei vienos lietuviškos šeimos be lietuviškų laikraščių, žurnalų ir knygų, kad radio ir televizijos programose turi skambėti lietuviškos dainos, šokami lietuviški šokiai, kad lietuvių jaunimas privalo gyventi Maironio, Kudirkos, Žemaitės, Bradūno, B. Brazdžionio ir kitų mūsų didžiūnų dvasioje ir vesti kovą iki vėl bus atvaduota Tėvynė Lietuva.

Nuoširdi padėka priklauso TV programos vedėjui Anatolijui Šlutui už suteiktą galimybę praveisti lietuvišką programą.

K. J.

jos, Rumunijos, Rytų Vokietijos ir Sovietų filmai. Čionykščiams gyventojams patinka Amerikos kaubojų filmai, kuriuos dažnai rodo per televiziją.

Dabar truputį apie orą. Beveik visas gruodžio mėnuo praslino su snigimu ir sniego tirpimu. Šlapias sniegas krito iš dangaus ir šalto vandens klanai gulėjo ant žemės. Sniego klodas iki 5 centimetrų storumo tebeguli ir šiandien.

Leonas Kucevas

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — TEL.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

ED. WALAIČIO PARODA BALZEKO KULTŪROS MUZIEJUJE

Rytoj atidarymas

Šį sekmadienį, kovo 5 d. 7:00—9:00 val. vak. Stanley Balzekas, Jr. Museum of Lithuanian Culture, 4012 Archer Ave., atidaro dailininko Edwardo Walaičio akvarelinės tapybos parodą. Išstatoma 16 darbų.

Dail. Ed. Walaitis nuo 1945 metų dirba Chicago Tribune meno skyriuje, kaip vyriausias to skyriaus vedėjas. Dažnai jo tapybos darbų tenka pamatyti Tribune sekmadieniniuose žurnalo prieduose.

Šioj Walaičio akvarėlės parodoje yra vėliausi darbai, kurių tarpe apstu ir Chicagos miesto vaizdų. Dailininkas mėgsta parinkti būdingas žmogaus akims ir skoniui vietas. Neretai vyksta toliau, net už Illinojaus valstybės ribų, ieškodamas šio krašto istorinių vietovių ir jas užfiksuoja popieriuje gyvomis spalvomis ir savo spontaniška technika. Walaitis neapsiriboja bet kuriuo vienu žanru. Jo tematika, jeigu galima taip pavadinti, labai plati — žvejai, jūra, medžioklė, sportas, ar miesto gatvės — lygiai sutinkami su giliu įsijautimu, spalvų šviežumu, turint galvoje ir tai, kad laisva, plaukianti akvarėlės technika jam nemažiau svarbus dalykas.

Dail. Ed. Walaitis gimė 1913 m. Bayonne, N. J. Tėvai vienų metų sūnų išsivežė į Lietuvą, kur jis augo ir mokėsi. Būdamas 17 metų amžiaus atvyko į Chicago ir įstojo į Chicagos Me-

ED. WALAITIS

no Institutą. Jo pirmas komercijos meno srityje darbas buvo vienoje New Yorko departamentinėje krautuvėje, kaip skelbimų tvarkytojo.

Walaitis plačiai dalyvavo įvairiose kolektyvinėse dailės parodose. Turėjo nemažai ir individualių parodų. Daug jo kūrinų reprodukcijų tilpo įvairiuose žurnaluose.

Džiugu, kad mūsų tautietis dailininkas Ed. Walaitis plačiai žinomas ir gražiai reiškiasi šio krašto visuomenėje. Jo kūrinų gausių mėgėjų tarpe yra ir Vincent Price, kuris savo kolekcijai neseniai įsigijo 10 Walaičio paveikslų.

Išleistas skoningas parodos katalogas su Paul McCarron įva-

Carolė Renė Balzekaitė ir Val. Ramonis, Art Council Director.

du. Paroda tęsis iki balandžio 6 d. Lankymo valandos nuo 1:00 iki 4:30 v. p. p.

APIE INŽ. M. IVANAUSKĄ RASO "CICERO LIFE"

Sekmadieninėje laidoje (II dalyje) "Cicero Life" laikraštis įsidėjo keletą inž. Mikalojaus Ivanausko pirografikos piešimo nuotraukų, kuriose pavaizduojama, kaip dail. Ivanauskas demonstruoja pirografikos techniką. Be to, ilgoką straipsnį apie Ivanausko "liepsnos tapybos" atsiekimus parašė Judy Thompson. Straipsnio autorė pabrėžia, jog Ivanauskas yra lietuvis ir kad paskutiniaisiais metais "liepsnos tapybos" technikoje toli pažengęs ir atskleidęs daug naujų gslimybių, apie ką anksčiau niekas nė dėmesio nekreipė, jog tokiu būdu, kokiu dirba Ivanauskas, būtų galima sukurti nuostabių dalykų.

Praėjusiais metais inž. M. Ivanauskas buvo surengęs daug sėkmingų savo kūrybos parodų.

— Chicagos Meno Institute dabar vyksta Edouard Manet tapybos ir grafikos darbų paroda, kurią meno mėgėjams pravartu pamatyti.

KOVO 18 D. "DAILĖS" PARODA

Jaunosios kartos dailininkų sambūrio "Dailė" kasmetinė dailės paroda rengiama š. m. kovo 18 d. Čiurlionio galerijoje Chicagoje. Jaunieji menininkai energingai ruošiasi šiai parodai.

TEVYNĖ MŪSŲ

(Paskutinis posmas iš Bernardo Brazdžionio "Tėvynės poteriai")

Tėvyne mūsų, kuri esi prie Baltijos,
Teesie šventas tavo vardas,
Teafėinie tavo Nepriklausomybė,
Teesie tavo laisvė, kaip žmoguje
taip ir ant žemės.
Kasdienės savo meilės duok
mums šiandieną
Ir atskleisk mums mūsų pareigas
Kaip ir mes atskleidžiame savo
priešininkams,
Ir pravesk pro nutautėjimo
pagunda,
Bet gelbėk lietuviais likti.

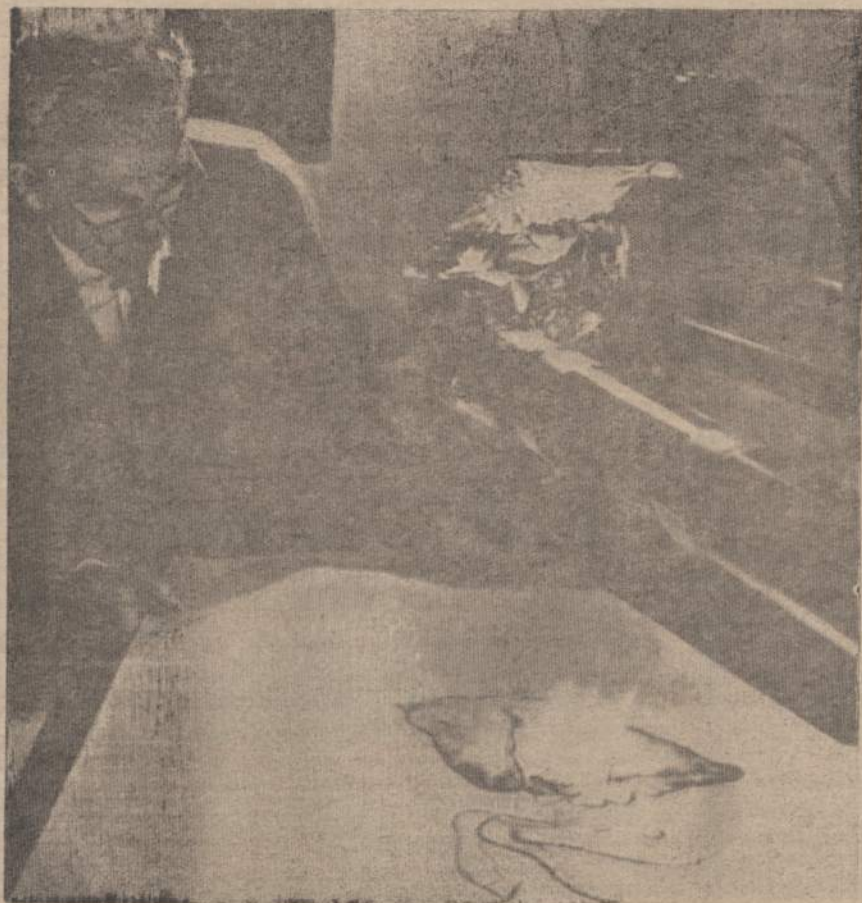
Atsiųsta paminėti

LITUANUS, Lithuanian quarterly. Fall Nr. 3, 1966., gausiai Leono Urbono tapybos reprodukcijomis iliustruotas, nedidelio formato 80 puslapių lituanistinis, jaunųjų lietuvių akademikų leidžiamas žurnalas anglų kalba. Turinyje yra Vytauto Kavoliaus apie Algimanto Mackuakū kūrybą, Jon Velaikio apie lietuvių literatūrą po Sovietais, Jono Rubiko: Lysenko Lietuvoje; plati lituanistinės literatūros apžvalga ir Antano Venclovas iš "Pergalės" perspausdintas "Grįžimas į sostinę".

ANTANO VAIČIULAIČIO, — Gluosnių daina. Padavimai 1966 išleido Juozas Kapočius. spaudė Liet. Enciklopedijos spaustuvė, 128 puslapių, Telesforo Valiaus vinjetėmis iliustruotas trumpų apibraižų rinkinėlis apie "Dievo avinėlių", Sirakuzų Dionizą, Benvenuto di Giovanni, žvejų dukrą Banguolę, Karaliaus Vytauto vėliavnešį Kaributą, Sašamiečio šunes, Čipsintį žvirbliuką, Pažaislio vienuolyno legendą ir Gluosnių dainą. Spauda atlikta labai gerai. Valiaus iliustruota aplanka net stora plastika aplenkta.

SKAITYK PATS IR PARAGINK
NAUJIENAS
KITUS SKAITYTI!

5 — NAUJIENOS. CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 4, 1967

M. Ivanauskas demonstruoja Liepsnos tapybos techniką.